

NAANTALIN KUKOLAN ASEMAKAAVAN MUUTOSALUEEN LEPAKKOKOHOITEIDEN TARKASTUS 2013

Kolopuu numero 1

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Aineisto ja menetelmät.....	3
3. Tulokset.....	4
4. Yhteenveto	6
5. Lähteet ja kirjallisuus.....	6
6. Liitteet.....	7

1. Johdanto

Naantalin kaupunki/ Kirsti Junttila tilasi syksyllä 2013 Suomen Luontotieto Oy:ltä lepakkoselvityksen, jonka tarkoituksena oli selvittää alueella aiemmin esiintyneiden vesisiippojen pesä/lepokolojen nykytilanne. Alueelta laaditun asemakaavan luontoselvityksen jälkeen tuli ilmi että Turun yliopiston väitöskirjatutkimuksessa (Lilley 2012) on alueelta löytynyt vesisiippojen pesimä/lepokoloja alueen eteläosasta. Selvitys liittyy hankkeen ympäristösuunnitteluun ja ympäristövaikutuksiin liittyviin erityisselvityksiin ja sitä käytetään alueen kaavoituksen taustaineistona. Tehtävän yhteyshenkilönä Naantalin kaupungilla on toiminut Sissi Qvickström ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen. Alueelta ei asemakaavan teon yhteydessä ole tehty lepakkoselvitystä.

2. Aineisto ja menetelmät

Turun yliopiston tutkimuksessa löytyneet vesisiippojen pesä/lepokolot pyrittiin hakemaan alueelta. Koloille kiivettiin tikapuiden avulla ja ne tarkastettiin peiliä ja taskulamppua hyväksi käyttäen. Kolojen pohjilta etsittiin noutimen avulla lepakoiden jätöksiä. Osa koloista oli niin syviä, ettei niiden pohjalle saatu näköyhteyttä ja osassa oli taaisten pesäaineksia. Uusi tutkittuista koloista oli tuore käpytikan viime kesän pesäkolo. Kaikki aiemmin havaittu kuusi kolopuuta kyettiin paikallistamaan. Yksi kolopuusta oli kaatunut. Kuuden tutkitun kolopuun lisäksi alueella oli kaksi pitkälle lahonnutta kolopuuta, joihin ei turvallisuussyistä kiivetty. Kaikki kolopuut kuvattiin ja pesäkolojen korkeus maasta mitattiin.

Turun yliopiston tutkimusalueen lisäksi etsittiin ja tarkistettiin pesäkoloja myös toiselta varttuneelta metsäkuviolta, josta löytyi 3 kolopuuta. Näistä koloista yksi sijaitsi liian korkealla tarkastusta varten. Kolopuiden tarkastuksen lisäksi etsittiin liito-oravan jätöksiä korjaustelakan pohjoispuolisen alueen vanhoista venevarastoista. Huonokuntoisten rakennusten katon aluset ja kolot tarkastettiin rakennusten seinien osalta ja yhdestä rakennuksesta myös sisäpuolelta.

Suunnittelualueen pohjoispuolen venevajoista ei löytynyt lepakoiden jätöksiä

Alueelta aiemmin tehdyn luontoarvojen perusselvityksen yhteydessä asemakaavan muutosalueelta selvitettiin maastotarkastuksin lepakoiden mahdollisia pesä tai talvehtimipaikkoja. Näitä kohteita ovat mm laajat, syvälle ulottuvat louhikot sekä kalliojyrkänteiden halkeamat.

3. Tulokset

Alue 1. Turun Yliopiston tutkimusalue. Luuta-Jussin pohjoispuoleinen metsikkö

Kolopuu 1

Vanha kolopuuhaapa, jossa alin kolo noin 2,5 metrin korkeudella, keskimäinen noin 3,5 metrin korkeudella ja ylin noin 5 metrin korkeudella. Alimmassa kolossa näkyi taskulampun valossa lepakon jätöksiä. Keskimmaisessä kolossa ei jätöksiä ollut. Ylimmän kolon suuaukossa oli muutama lepakonjätös. Ylimmän kolon pohja ei ollut näkyvässä. Vaikka haapa on osittain onttu, on puu kuitenkin elinvoimaisen näköinen.

Kolopuu 2

Hyväkuntoinen keski-ikäinen kolopuuhaapa, jossa on ensimmäinen pesäkolo n. 5,5 metrin korkeudella ja toinen n. 7 metrin korkeudella. Alimmaisessa kolossa on talitiaisen viimekesäinen pesä. Ylimmän kolon pohjalla muutama lepakonjätös tuoreen oravanpesän alla/seassa. Kolopuun vieressä on melko tuore kaatunut kolopuu haapa. Kaatuneen puun kahdessa kolossa ei havaittu lepakon jätöksiä

Kolopuu numero 2

Kolopuu 3

Huonokuntoinen ja lähes läpilaho kookas haapa, jossa kolo n. 5 metrin korkeudella ja toinen kolo n. 7 metrin korkeudella. Almman kolon suuaukolla ja myös pohjalla oli muutama lepakonjätös purun seassa. Ylintä koloa ei pystytty turvallisesti tutkimaan.

Kolopuut 4-6

Ensimmäisen kolopuukeskittymän eteläpuolella on lahoppuukeskittymä, jossa on useita huonokuntoisia kolopuita. Kahta pitkälle lahonneutta kolopuuhaapaa ei kyetty tarkastamaan. Yksi haapapötkkelö tarkastettiin ja sen kolme koloa olivat tyhjiä. Alueen eteläreunassa, kallion vieressä on hyväkuntoinen kolopuuhaapa, jossa on viime kesäinen käpytikan pesä noin neljän metrin korkeudella. Samassa puussa n. 5 metrin korkeudella sijaitseva kolo oli tyhjä.

Alue 2. Asemakaava alueen länsipuoleinen metsikkö

Asemakaava-alueen länsipuoleiselta varttuneelta metsäkuviolta löytyi kolme kolopuuhaapaa. Näistä yhdessä oli ilmeinen viimekesäinen harmaapäätikan pesäkolo. Toisessa kolopuuhaavassa oli kaksi koloa, joista ylimmäisessä oli oravan talvipesä ja alimmainen oli tyhjä. Kolmas kolopuu oli ontto eikä sen kahdessa kolossa saatu pohjaa näkyviin, joten varmuutta lepakoiden oleskelusta kolossa ei saatu.

Alue 3. Korjaustelakan pohjoispuoleiset vanhat venesuulit

Huonokuntoisista rakennuksista ei löytynyt merkkejä lepakoiden oleskelusta eikä rakennuksista löytynyt koloja tai sellaisia rakennelmia, joissa lepakot saattaisivat pesiä. Tutkitut rakennukset ja veneiden säilytyspaikat olivat erittäin huonokuntoisia.

Kolopuu numero 3

Kolopuu numero 4

4. Yhteenveto

Luuta-Jussin alueelta on Turun yliopiston väitöskirjatutkimuksen yhteydessä tutkittu tinayhdisteiden kulkeutumista lepakoihin näiden ravinnoksi käyttämien surviaissääskien kautta. Thomas Lilley'n (2012) tekemät vesisiippahavainnot on tehty alueen itäreunalla korjaustelakan läheisyydessä. Alue, jossa havainnot on tehty, on mäntyvaltaista havumetsää, jossa kallioiden välisessä notkelmassa kasvaa myös runsaasti haapaa ja jonkin verran rauduskoivua.

Alueelta josta vesisiippahavainnot on tehty, löytyi kuusi kolopuuta, joita vesisiipat ja mahdollisesti myös muut lepakkolajit saattavat käyttää pesäpaikkoinaan. Kolopuut tarkastettiin ja niistä kolmesta löytyi lepakon jätöksiä. Kaikkien kolojen pohjalle ei kyetty näkemään, ja osa puista oli niin huonokuntoisia, ettei ylimmällä olleita koloja turvallisuussyistä tarkistettu.

Vanhon tikankolojen lisäksi alueella ei ole juuri muita lepakoiden pesä tai lepopaikoiksi sopivia kohteita. Alueella ei ole sellaisia kalliolouhikoita tai jyrkänteiden kalliohalkeamia, jotka saattaisivat olla sopivia lepakoiden lisääntymis- tai lepopaikoiksi.

Luuta-Jussin pohjoispuolista kallionotkelmaa, jossa kolopuut sijaitsevat on pidettävä vesisiipan lisääntymis- tai oleskelupaikkana. Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n Luontodirektiivin liitteen IV suojelemia lajeja eikä niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja saa hävittää. Osa Suomen lepakkolajeista kuten pohjanlepakko ja vesisiippa ovat kuitenkin tavallisia lajeja, joita tavataan lähes kaikilta lajeille sopivilta ympäristötyypeiltä.

Alueella liikkuvat lepakot pesivät hyvin suurella todennäköisyydellä alueen teollisuusrakennuksissa tai vaihtoehtoisesti kauempana sijaitsevissa asuintaloissa. Lepakot voivat lentää saalistusalueilleen jopa useiden kilometrien päästä, joten yksittäinen lepakkohavainto ei kerro välttämättä mitään yksilön mahdollisesta pesäpaikasta.

5. Lähteet ja kirjallisuus

Lappalainen, M. 2002: Lepakot. Salaperäiset nahkasiivet. Tammi

Lilley Thomas 2012 : Butyltin Compounds in the Food Web: Impacts on Chironomids and Daubenton's Bats, Väitöskirja Turun Yliopisto. Ekologian laitos.

Matikainen Jyrki 2013: Naantalin Kukolan teollisuusalueen asemakaavan muutosalueen luontoarvojen perusselvitys 2013. Suomen Luontotieto Oy raportti 17/2013

6. Liitteet

Kolopuiden sijainti alueella ja kolot joissa havaittiin lepakoiden jätöksiä

